

Szakértői vélemény

Schéner Mihály Nevelési és Oktatási Központ
Óvodája és Bölcsődéje
helyi nevelési programjáról

Készítette: Kárnyáczki Hilda
Közoktatási szakértő
Szakértői igazolás ssz.: SZ022626

2010. július 19.

Megbízó:

A Schéner Mihály Nevelési és Oktatási Központ
Óvodája és Bölcsődéje képviselőjében,
Holeczné Kovács Noémi óvodavezető

Az óvoda címe:

A Schéner Mihály Nevelési és Oktatási Központ
Óvodája és Bölcsődéje
5666 Medgyesegyháza
Hősök u. 2.

Az óvodafenntartója:

Városi Önkormányzat
5666 Medgyesegyháza
Kossuth tér 1.

A szakértő.

Kárnyáczi Hilda

Elérhetőségek:

5624 Doboz, Marx u 60.
Tel.: 06 20/53 73 241

Szakértői szakterületei:

Tanügyigazgatás
Óvodai nevelés

Bevezetés

A **helyi nevelési program** az óvodai élet olyan dokumentuma, amely alkalmas az intézmény önmeghatározására. 1999 óta, ez az óvodák „első számú szakmai szabályozója”. Olyan stratégiai dokumentum, amely tartalmazza az óvodák (múltját,) jelenét és jövőjét.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának (a továbbiakban. Alapprogram) kiadásáról szóló 137/1996. (VIII. 28.) Korm. rendelet meghatározza az óvodai nevelés alapelveit, az óvodai nevelés feladatait, az óvodai élet megszervezésének elveit, az óvodai élet tevékenységi formáit, a tevékenységekben megvalósuló tanulás formáit, az óvodáskor végére elérendő fejlődés jellemzőit.

Az Alapprogram 1996. évi kiadásával az volt a cél, hogy az Alapprogram - összhangban a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban Kt.) rendelkezéseivel - hosszú távon megalapozza és kijelölje a magyar óvodai nevelés szakmai fejlődési irányát, s az Alapprogramra épülhessenek az egyes óvodák önálló nevelési programjai.

A közoktatási törvény 93. § (1) bekezdés b) pontjának rendelkezése alapján, az oktatásért felelős miniszternek rendszeresen, de legalább ötévenként – az Országos Köznevelési Tanács és az Országos Kisebbségi Bizottság közreműködésével – értékelnie kell az Alapprogram bevezetésével és alkalmazásával kapcsolatos tapasztalatokat. Szükség esetén – az Országos Köznevelési Tanács egyetértésével, a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekeket érintő kérdésekben az Országos Kisebbségi Bizottság egyetértésével, továbbá a Közoktatás-politikai Tanács véleményének kikérésével a Kormánytól kezdeményeznie kell a szükséges módosítást; továbbá gondoskodnia kell – a nemzeti, etnikai kisebbség óvodai neveléséhez kapcsolódóan, az országos kisebbségi önkormányzat bevonásával – az óvodai nevelési programok módosításának rendelkezéséről.

Az Oktatási és Kulturális Minisztérium Közoktatási Főosztálya a fent hivatkozott rendelkezés alapján rendelte meg 2007-2008-ban azt a kutatást, amely alátámaszthatta az Alapprogram felülvizsgálatának szükségességét, illetve amely megmutathatta a korrekciók lehetséges irányait,

továbbá információt nyújthatott arról, hogy az Alapprogram hatályba lépése óta eltelt több mint egy évtized milyen kihívásokat támasztott az Alapprogrammal szemben.

A kutatás eredményét az Országos Köznevelési Tanács 2009. május 14-i ülésén megvitatta és egyben határozott egy „Szakmai Bizottság” létrehozásáról és összetételéről, amelynek feladatául az Alapprogram felülvizsgálatát és átdolgozását jelölte meg.

A „Szakmai Bizottság” javaslatai alapján készült el az „Alapprogram” módosítását tartalmazó előterjesztés, melyet 2009. november 20-án fogadtak el.

A rendelet módosításában fontos szempontként merülnek fel az óvodával szembeni *elvárások változásai*, a társadalmi, illetve a közoktatási rendszer új kihívásai, különös tekintettel *a családok életében és a családi nevelésben bekövetkezett változásokra*, a *hátrányos helyzetű*, a *halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek* óvodai nevelésére, az *óvoda és az iskola kapcsolatrendszerére*, az iskola kezdő szakaszára gondolva.

Saját programjának folyamatos fejlesztése érdekében valamennyi intézmény felülvizsgálta nevelési programját. Ezekben a munkafolyamatokban, a gyakorlat és a program tervezett céljainak, feladatainak, tevékenységrendszerének az összehasonlítása, elemzése, megfeleltetése történt meg.

Az óvodai nevelési programok módosítását többnyire három tényező együttes jelenléte teszi szükségessé:

- az elmélet és a gyakorlat közötti eltérés, a partneri igények módosulása
- alapfeladat változás
- a program tartalmi elemeit érintő jogszabályváltozások.

A helyi nevelési program felülvizsgálatát, módosítását a következő jogszabályok, stratégiai dokumentumok határozzák meg:

- 1993. évi LXXIX tv. A közoktatásról
- 255/2009 (XI. 20.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 137/1996. (VIII.28.) Korm. rendelet módosításáról

- 11/1994 (VI. 8.) MKM rendelet
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény
- a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásának irányelvei
- a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek nevelésének irányelvei
- megyei fejlesztési terv
- a települési önkormányzat oktatási koncepciója.

Az utóbbi törvényi változásokban megfigyelhető az a törekvés, amely a magyar közoktatási rendszerben valamennyi gyermek számára biztosítani kívánja az esélyegyenlőséget. Ezzel párhuzamosan tiltja a gyermekek bármilyen okból történő hátrányos megkülönböztetését (Kt tv. 4.§ 7, 8, 9).

Lényeges hangsúly-eltolódás van a gyermekek nevelésének tervezésénél, megvalósításánál, hiszen elsősorban a képességek, készségek, kompetenciák egyénre szabott fejlesztése vált elsődleges céllá, beleértve a közösségi viselkedés, szociális képességek fejlesztését is. Cél, olyan komplex személyiségfejlesztő programok kidolgozása (innováció) és működtetése, amelyek kellően megalapozzák az élethosszig tartó tanulást.

A módosított Alapprogramban hangsúlyozottabbá váltak az óvodai nevelés valamennyi területét érintve:

- Az óvodával szembeni elvárások változásait meghatározó elvek.
- A társadalmi, illetve a közoktatási rendszer új kihívásait, különös tekintettel a családok életében és a családi nevelésben bekövetkezett változásokat meghatározó elvekre.
- A hátrányos helyzetű-, a halmozottan hátrányos helyzetű-, a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, továbbá az inkluzív-, az integrált-, a migráns gyermekek nevelését- és a kompetencia alapú nevelést támogató szemlélet változásait meghatározó elvek.
- A tanulás fogalmának átértékelését meghatározó elvek, különös tekintettel az óvoda és az iskola kapcsolatrendszerére, az iskola kezdő szakaszára, az óvoda iskolásításának tilalmára, a szabad játék hangsúlyozására.
- Az egészséges életmódra nevelés, a testi nevelés, az egészségmegőrzés szokásainak kialakítására-, a környezettudatos magatartáshoz -, a környezet védelméhez és megóvásához, a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások kialakítását meghatározó elvek.

Az óvoda szakmai programjának elemzése

A nevelési program törvényességi és szakmai vizsgálatát végeztem el, vizsgáltam a hatályos jogszabályok és a program cél-, feladat-, és tevékenységrendszerének megfelelését.

Az elemzés nyomán tett **megállapítások:**

A helyi nevelési program tartalmi elemeinek maradéktalan kifejtése tartalmazza:

- a) az óvoda nevelési alapelveit, célkitűzéseit,
- b) azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztését, fejlődésének segítségét,
- c) a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységet,
- d) a szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formáit, továbbfejlesztésének lehetőségeit,
- e) nemzeti vagy etnikai kisebbségi óvodai nevelésben részt vevő óvoda esetén a kisebbség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatokat,
- g) a nevelési program végrehajtásához szükséges, a nevelő munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékét.

A módosított nevelési program tartalmazza az óvodai nevelés országos alapprogramjának irányelveiben meghatározottakat, 255/2009 (XI. 20.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról.

Az óvoda alapfeladatként látja el a sajátos nevelési igényű gyermekek közül a többi gyermekkel együtt nevelhető enyhe értelmi fogyatékos, testi, érzékszervi és beszéd fogyatékoságban szenvedő és pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekeket.

Az óvoda nevelési programja tartalmazza a Sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenységet is. Kt. 50. § a) pont

Figyelembe vették a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének irányelveit. Kt. 8/B (3); Kt. 8/B (3)-(4) bekezdés ; 50 § b) pont; valamint a 2/2005. (III.1) OM rendeletet a helyi nevelési feladatok meghatározásakor.

A nevelési program egyes tartalmi elemeinek törvényessége

A nevelés alapelvei, céljai, feladatai, eljárásai, eszközei meghatározásakor figyelembe vették a Kt. 4.§ (2) bekezdését a vallási, világnézeti kérdések semlegességéről az állami és helyi önkormányzati nevelési-oktatási intézményekben.

Az óvoda felelősséget vállal a gyermekek testi, érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődéséért, valamint a gyermekközösség kialakulásáért és fejlődéséért. Kt. 2. § (4)

A program készítésekor figyelembe vették az óvoda feladatairól szóló rendelkezéseket. Kt. 24.§ (1)-(2) bekezdés.

Az alapelvek, célok, feladatok meghatározását reális helyzetelemzés előzi meg, mely már tartalmazza a helyi igények ismeretét és az azoknak való megfelelés szándékát.

A programban megfogalmazott *alapelvek* általános érvényűek, a teljes tevékenységi rendszert áthatják. Az óvoda által kitűzött célok az alapelvekből következnek. *A feladatok* a kitűzött célok elérését szolgálják. A pedagógiai alapelvek, célok, feladatok, eszközök és eljárások összhangban állnak egymással.

A célokhoz tevékenységeket rendeltek, amelyek teljesülését sikerkritériumként lehet értékelni.

Az óvoda *gyermekképében* célul tűzi ki, hogy a gyermekek a nevelés eredményeként, gazdag érzelmvilággal rendelkezzenek, településükhöz kötődjenek, környezetükben jól tájékozódjanak, nyitottak, érdeklődők, önmagukat értékelni tudók, másokat elfogadók és együttműködésre képesek legyenek. Ennek szellemében történik az egyes nevelési területek pedagógiai tartalommal történő feltöltése, a tevékenységek, munkafolyamatok meghatározása.

Az óvodai nevelés feladata az óvodás korú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- Az egészséges életmód szokásainak kialakítása,
- Az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása,
- Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.

A programban jól kidolgozott az egészséges életvitelt megalapozó szokások kialakítása, az érzelmi nevelés alapját a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása adja. A kognitív

képességek fejlesztésében döntő a megfelelő motiváltság kialakítása, valamint a differenciált értékelés.

A programban a mozgás fontosságát elismerve önálló programelemként jelennek meg a mindennapi testnevelés, vízhez szoktatás, mint egészséges életmód kialakítását segítő módszerek, tevékenységek.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok meghatározásakor Kt. 47. § b) pont, figyelembe vették a gyermek, személyiségfejlesztésében a szülővel való együttműködési kötelezettségről a Kt. 2. § (4)a) pontját, valamint a pedagógus alapvető feladata a gyermekek, tanulók nevelése, tanítása, és ezzel összefüggésben a személyiség fejlődéséről való gondolkodásról a Kt. 19. § (7) a) pontját.

A gyermek fejlődését biztosító nevelési feladatok Kt. 47 § b) pontja meghatározásakor figyelembe vették az alábbi jogszabályi rendelkezéseket:

...A pedagógus alapvető feladata nevelő-oktató munkája során figyelembe vegye a gyermek, tanuló képességét és tehetségét. Kt. 19. § (7) b) pontját, valamint

...A gyermeknek, a tanulónak joga hogy képességeinek megfelelő nevelésben , oktatásban részesüljön Kt. 10. § (3) a) pontja.

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok meghatározásakor, Kt. 47. § b) pont, figyelembe vették :...Az óvoda a szülők közösségével együttműködik a gyermekközösség kialakítása és fejlesztése során Kt. 2. § (4) b) pontja valamint a Kt. 14. § (2) e) pontját, mely szerint a szülő kötelessége elősegíteni gyermeke közösségbe történő beilleszkedését és az óvoda rendjének, a közösségi élet magatartási szabályainak elsajátítását, és

...a rehabilitációs célú foglalkoztatás az óvodai nevelés keretében történő megvalósulásáról a Kt. 30. § (7); Kt. 35 § (3) bekezdését.

A gyermek-és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok Kt. 47 § c) pontja meghatározásakor figyelembe vették:

...Az óvoda közreműködéséről a veszélyeztettség megelőzésében, megszüntetésében, valamint a gyermekjóléti szolgálattal való együttműködési kötelezettségről szóló 11/1994.(VI. 8.) MKM rendelet 6 § (1)-(2); Kt. 41 § (6) bekezdését.

...A közoktatásban a gyermek mindenek felett álló érdekének figyelembe vételéről a Kt. 4. § (7) pontját,

...A gyermek jogai érvényesüléséről a Kt.10. §-át, és

...A pedagógus kötelességeiről a Kt. 19. § (7) a)-f) pontját.

Konkrét, reális célokat fogalmaz meg a gyermekvédelem területén, ismerteti a prevenció, feltárás és megszüntetés feladatait.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység Kt. 47.§ b) meghatározása során megjelenítették:

... A pedagógus feladatát a veszélyeztető körülmények megelőzésében és feltárásában Kt. 19.§ (7) d) pontját.

Az Óvodai Integrációs Program helyi programba való beépítésével, rendszerbe foglalták azokat a tevékenységi formákat, amelyek a szociális hátrányok enyhítését célozzák. Megfogalmaztak eljárást a szociális hátránnyal küzdők feltérképezésére, a helyzet kezelésére, problémáik megismerésére.

Az óvodában folyó, nevelő munka ellenőrzési, mérési, értékelési és minőségbiztosítási rendszere meghatározásakor figyelembe vették a Kt. 40.§ (10-12) bekezdését.

A nevelési program végrehajtásához szükséges *nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke* Kt. 47.§ g) pont, 95/A.§ (4); összeállításához a 11/1994.(VI. 8.) MKM rendelet 7. számú mellékletében az óvodára meghatározott minimális eszköz és felszerelés jegyzéket vették alapul, feladatellátási helyenként meghatározva. A nevelési program megvalósításához ezen kívül szükséges eszközök és felszerelések jegyzékét nem bővítették.

Az alapító okirat szerint nem alapfeladat a nemzeti, etnikai kisebbségi nevelés ellátása az óvodában, azonban a nevelési programban meghatározták a *cigány kisebbségi feladatokat*. A

feladatok meghatározásakor figyelembe vették a nemzeti, etnikai, kisebbségi nevelésre, oktatásra vonatkozó irányelveket. Kt. 8/B.§ (1) bekezdés; 32/1997. (XI.5.) MKM rendelet.
Sajátos feladatként jelenik meg a migráns gyermekek nevelése.

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Ezeknek a kívánalmaknak minden szempontból megfelel az óvoda helyi nevelési programja.

A *szülő óvodapedagógus együttműködési formái* meghatározásakor figyelembe vették a következő jogszabályi rendelkezéseket:

...Az óvoda a szülők közösségével együttműködve nevel, Kt. 2.§ (4) bek. a) –b) pontja

...A szülő kötelezettségéről az együttműködésben a Kt. 14.§ (2) bekezdést.

A program épít a családi nevelésre, megtervezte a szülők-óvodapedagógusok kapcsolattartásának továbbfejlesztési lehetőségeit.

A helyi nevelési program tartalmában megfelel a jogszabályokban megfogalmazottaknak.

A program legitimitása

A Schéner Mihály Nevelési és Oktatási Központ Óvodájának alapfeladatai: az óvodai ellátás, az integrált óvodai nevelés (a sajátos nevelési igényű gyermekek meghatározott körének).

Az intézmény ennek megfelelően készítette el a nevelési programját. A program módosított változatát elfogadta a nevelőtestület, s a jogszabálynak megfelelően véleményezte az Óvodaszék és a Szülői munkaközösség.

Valamennyi véleményező támogatja a program megvalósítását, az abban foglaltakkal egyetért.
A program legitimációs záradéka az önkormányzat elfogadó határozatával válik teljessé.

Összegzés

A Schéner Mihály Nevelési és Oktatási Központ Óvodájának helyi nevelési programja megfelel a törvényi előírásoknak, az irányadó szakmai dokumentumoknak.

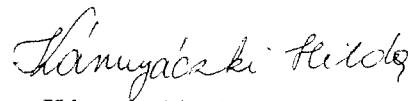
Megfelel az óvodával szembeni elvárásoknak, a helyi igényeknek.

A célok és az alapelvek tükrözik az óvoda nevelésfilozófiáját, a feladat-, és tevékenységrendszerek által biztosítják a gyermekek komplex személyiségfejlesztését.

A program tartalmi és formai felépítése lehetővé teszi az óvodában folyó munka, nevelés teljes folyamatának megismerését, megvalósítását.

A fenntartó által elfogadásra javasolom.

Doboz, 2010. július 19.

Kármayczki Hilda

Közoktatási szakértő

